

Posudek na diplomovou práci Zuzany Jandourkové *Alternativní třída ve veřejné škole - Případové studie*

Vedoucí práce: doc. RNDr. Jana Straková, Ph.D, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta UK

Předložená diplomová práce se zaměřuje na alternativní třídy ve veřejných školách na malých městech. Zjišťuje, jaké důvody vedly k jejich založení, jak tyto třídy fungují v prostředí veřejné školy a jaký dopad má existence podobných tříd na spravedlivost vzdělávacího systému.

V úvodní teoretické části studentka popisuje vybrané alternativní proudy a podrobněji se věnuje programu Začít spolu, z něhož vycházejí alternativní třídy, které jsou předmětem empirického zkoumání. Další kapitoly teoretické části se věnují vnější a vnitřní diferenciaci a problematice rovného přístupu ke vzdělávání.

Teoretická část přináší řadu užitečných poznatků, ale není dostatečně propracovaná, respektive chybí propojení s empirickou částí. V sekci věnované alternativnímu vzdělávání není zcela zřejmé, podle jakého klíče se autorka rozhodovala, o kterých směrech, respektive tématech zde pojedná. Některé z popisovaných směrů se v České republice nevyskytují, jiné hrají jen velmi okrajovou úlohu. Jejich vztah k tématu práce není dobře vysvětlen. Není reflektováno, jaké poznatky si autorka z popisovaných informací odnáší pro svou empirickou práci a proč jsou tyto poznatky vzhledem k zacílení práce relevantní. Podle mého názoru by bylo vhodnější volit témat méně, ale pojednat je do větší hloubky a lépe je provázat s výzkumnými otázkami.

Metodologická část zdůvodňuje zvolený přístup a podrobně, s oporou o literaturu, popisuje a zdůvodňuje metody sběru dat i postupy při jejich analýze. Zdůvodňuje rovněž volbu případů.

Ve výsledkové části autorka popisuje obě případové studie, následně integruje poznatky z obou případů. Výsledky jsou popsány čtivě, v logické struktuře. Autorka věnuje velký prostor citacím a parafrázím rozhovorů, menší prostor věnuje interpretaci získaných poznatků.

Oceňuji, že autorka zařadila kapitolku věnovanou limitům výzkumu, kde se zamýšlí nad volbou případů a jejich dokumentací a kriticky hodnotí svoji možnou předpojatost ve vztahu k výzkumnému tématu.

V diskusi se autorka zamýšlí nad okolnostmi vzniku alternativních tříd ve veřejných školách a jejich možným dopadem na spravedlivost ve vzdělávání. Diskuse ukazuje autorčinu schopnost se nad získanými poznatky zamýšlet.

Jazyková úroveň práce je standardní, autorce se nicméně nepodařilo se vyhnout občasným překlepům a gramatickým chybám. Největším nedostatkem práce je nesprávné a neúplné citování použitých zdrojů. Mnohé zdroje nejsou uvedeny v literatuře (např. Bartoňová, 2013, Bourdieu, 1983, Butler, 2013, Burgess, 2011, Gamoran & Mare, 1989, Gamoran & Nystrand, 1990, Gamoran, 1992, Kerckhoff, 1986, Slavin, 1990, Hanushek & Woessman, 2005, Zieleniecová, 2015), některé zdroje jsou uvedeny chybně (Straková, Slámová, 2015).

Podle mého názoru práci negativně poznamenala skutečnost, že si na její vypracování autorka nevyčlenila dost času. Práce je napsána poněkud zkratkovitě a nedbale, formulace nejsou dobře promyšleny, nejsou dobře vysvětleny vztahy pojednávaných konceptů k tématu práce. To považuji za velkou škodu. Autorka zkoumala důležité téma a přinesla zajímavé a důležité poznatky. Větší časový prostor by jí umožnil jejich hlubší reflexi a celkově kvalitnější zpracování.

I přes výše uvedené výhrady se domnívám, že autorka většinou splnila nároky kladené na diplomové práce a práci doporučuji k obhajobě.

Otázky:

1. V práci se opakovaně zmiňujete o závistivých postojích učitelek z běžných tříd k učitelkám v alternativních třídách. Považujete tyto postoje za oprávněné. Proč ano? Proč ne?
2. Považujete za správné, že je možno zřizovat tyto alternativní třídy ve veřejných školách?
3. Kdybyste měla možnost na svůj výzkum dále navázat, jak byste postupovala?